

Trade Update

■ นโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

‘ความตกลงคุ้มครองการลงทุน’ กับนักลงทุนไทยในต่างแดน

หลายท่านอาจเข้าใจว่าประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่รอรับการลงทุนจากต่างประเทศเพียงอย่างเดียว ในความเป็นจริงแล้ว ข้อมูลจาก World Investment Report 2012 ระบุว่า ตั้งแต่ปี 2554 ไทยได้เปลี่ยนจากประเทศผู้รับการลงทุนจากต่างประเทศมาเป็นผู้ส่งออกการลงทุนสุทธิ (net investment exporter) แล้ว โดยการลงทุนขาออกมีมูลค่าเพิ่มขึ้นกว่า 10 เท่าตัวในระยะเวลา 5 ปี เป็น 10,634 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2554 และเป็นครั้งแรกที่การลงทุนขาออกมีมูลค่ามากกว่าการลงทุนขาเข้า (มูลค่า 9,572 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ภาคเอกชนไทยมีความแข็งแกร่งและได้ออกไปลงทุนในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

การออกไปลงทุนในต่างประเทศไม่ใช่เรื่องง่ายและมีหลายปัจจัยที่ผู้ประกอบการจะต้องคิดและพิจารณาให้รอบคอบ ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงในเชิงพาณิชย์ หรือปัจจัยแวดล้อมที่เพิ่มความเสี่ยงอื่นๆ เช่น เสถียรภาพทางการเมืองของประเทศที่จะไปลงทุน ระบบกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมาตรการส่งเสริมการลงทุนต่างๆ

นักลงทุนที่จะเข้าไปทำธุรกิจและลงทุนในประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเปลี่ยนผ่าน เช่น เปลี่ยนจากระบบคอมมิวนิสต์ หรือระบบเผด็จการมาสู่ประชาธิปไตย อาจต้องเพิ่มข้อพิจารณาเกี่ยวกับความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงเชิงพาณิชย์ (non-commercial risks) ด้วย เช่น การที่รัฐบาลอาจออกมาตรการที่เอื้อ

ประโยชน์แก่ประเทศใดประเทศหนึ่งมากกว่าที่ให้กับนักลงทุนไทย หรือเอื้อประโยชน์แก่นักลงทุนท้องถิ่นมากกว่า นักลงทุนไทย มีการเวนคืนโรงงานของนักลงทุนไทย หรือมีมาตรการจำกัดไม่ให้นักลงทุนไทยโอนเงินรายได้กลับประเทศ เป็นต้น

สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นความเสี่ยงที่ไม่ใช่เชิงพาณิชย์ ซึ่งรัฐบาลไทย โดยกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงเชิงพาณิชย์ในการไปลงทุนในต่างประเทศด้วยการจัดทำความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (Investment Promotion and Protection Agreement-IPPA) ระหว่างไทยกับประเทศต่างๆ ซึ่งขอเรียกสั้นๆ ว่า “ความตกลงคุ้มครองการลงทุน”

ท่านผู้อ่านอาจสงสัยว่า ความตกลงคุ้มครองการลงทุนเหล่านี้จะช่วยคุ้มครองนักลงทุนไทยได้อย่างไร

ความตกลงคุ้มครองการลงทุนเป็นความตกลงระหว่างประเทศที่มีขึ้นเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนต่างชาติว่า การลงทุนของตนจะได้รับการ

คุ้มครองจากรัฐบาลของประเทศที่รับการลงทุนในระดับที่เป็นมาตรฐานสากล

สิทธิที่นักลงทุนไทยพึงจะได้รับภายใต้ความตกลงคุ้มครองการลงทุนหลักๆ ได้แก่ 1) สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับนักลงทุนท้องถิ่นหรือชาติอื่นๆ ที่มาลงทุนในประเทศนั้นๆ 2) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากการเวนคืนทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือถ้าทรัพย์สินถูกเวนคืนเพื่อประโยชน์สาธารณะ ก็จะต้องได้รับค่าชดเชยที่เหมาะสมและรวดเร็ว 3) สิทธิที่จะสามารถโอนเงินลงทุนและผลตอบแทนกลับไทยได้โดยเสรี 4) สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม และ 5) สิทธิที่จะได้รับค่าชดเชยที่เหมาะสมและรวดเร็ว ในกรณีที่ทรัพย์สินเสียหายจากเหตุการณ์ไม่สงบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจลาจล การประท้วง หรือรัฐประหาร

คุณลักษณะที่สำคัญที่สุดของความตกลงคุ้มครองการลงทุน คือ **พันธกรณีในการระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐภาคี (Investor-State Dispute Settlement-ISDS)** โดยนักลงทุนสามารถฟ้องร้องรัฐบาลของประเทศที่เข้าไปลงทุนเพื่อปกป้องสิทธิของตนภายใต้ความตกลงได้ ด้วยกระบวนการ **อนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ (international arbitration)** ซึ่งถือเป็นสิ่งที่นักลงทุนไทยสามารถใช้ประโยชน์ได้ในกรณีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยไม่จำเป็นต้องรอกการช่วยเหลือจากรัฐบาลไทย

ประเทศไทย โดยกระทรวงการต่างประเทศ ได้เริ่มจัดทำความตกลงคุ้มครองการลงทุนตั้งแต่ปี 2505 ปัจจุบันไทยได้ลงนามในความตกลงลักษณะนี้แล้ว 39 ฉบับ มีผลใช้บังคับแล้ว 36 ฉบับ ฉบับล่าสุดที่รัฐบาลได้ดำเนินการให้มีผลใช้บังคับ คือ ความตกลงคุ้มครองการลงทุนกับเมียนมาร์ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 8 มิถุนายน 2555 ซึ่งความตกลงฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือในลักษณะกรอบกฎหมายระหว่างประเทศ ที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจให้กับนักลงทุนไทยที่เข้าไปลงทุนในเมียนมาร์ โดยเฉพาะที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทวายได้

นอกจากนี้ ไทยยังอยู่ระหว่างการเจรจากับประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์การค้าและการลงทุนอื่นๆ อีก เช่น ในภูมิภาคตะวันออกกลาง อาฟริกาใต้ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ซึ่งจะเป็นเป้าหมายในการขยายการลงทุนของไทย ในด้านการก่อสร้าง ความมั่นคงด้านอาหาร ภูมิภาคเอเชียกลาง อาฟริกาตะวันออก อูซเบกิสถาน ซึ่งเป็นแหล่งพลังงานและก๊าซธรรมชาติ และภูมิภาคแอฟริกา อาฟริกาใต้ มาดากัสการ์ ซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบด้านอัญมณีและเครื่องประดับ เป็นต้น

โดยที่ต้นทุนการผลิตภายในประเทศมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อยๆ ภาคธุรกิจไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องแยกชั้นตอนการผลิตต่างๆ ที่ต้องใช้แรงงานมากไปยังประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดต้นทุนการผลิต ความตกลงคุ้มครองการ

ผู้นำ...อ่าน

ฐาน

เศรษฐกิจ

ปีที่ 33 ฉบับที่ 2,828 วันที่ 21 - 23 มีนาคม พ.ศ.2556

10

ฐาน

ปีที่ 33 ฉบับที่ 2,828 วันที่ 21 - 23 มีนาคม พ.ศ. 2556

ลงทุนที่มีอยู่กับประเทศเพื่อนบ้าน อาฟริกาใต้ กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม น่าจะเพิ่มความมั่นใจให้กับนักลงทุนไทยที่ไป (หรือกำลังคิดจะไป) ลงทุนยังประเทศเหล่านี้ได้ไม่มากนักน้อย ความตกลงคุ้มครองการลงทุนนี้ ถือเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา 190 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งกำหนดว่า ก่อนการเจรจาหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และจัดทำกรอบการเจรจาเพื่อขอความ

เห็นชอบจากรัฐสภาเสียก่อน ซึ่งกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้ปฏิบัติตามอย่างครบถ้วน โดยกรอบการเจรจาความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนระหว่างไทยกับประเทศต่างๆ ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้วเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2553

หากท่านสนใจอยากทราบข้อมูลเพิ่มเติม แสดงความคิดเห็น หรือมีข้อเสนอแนะ ขอเชิญเข้ามาที่ <http://www.mfa.go.th/business/th/cooperation/134>